

Рак крові – узагальнений термін усіх злоякісних захворювань кісткового мозку, кровотворної та лімфатичної систем.

Черкаська область перебуває на II місці в Україні (після Кіровоградської) за рівнем захворюваності населення на злоякісні новоутворення. У структурі онкологічних захворювань лейкози та лімфоми складають близько 3,5%. Проте питома вага занедбаних зазначених форм раку, зокрема злоякісних лімфом, у 2023 році становила близько 34,0%.

Існує три основних види раку крові. Це лейкоз (лейкемія) – злоякісне утворення кровотворних клітин, лімфома – пухлина у лімфатичній системі та міелома – злоякісне новоутворення у плазмі крові.

Кожен різновид має свої симптоми і особливості перебігу. Але спільним є процес виникнення захворювання, при якому пухлинна тканина розростається з однієї патогенної клітини кісткового мозку (рак мозку), поступово замінюючи нормальні складові кровообігу. Це відбувається через безконтрольне ділення ракової тканини, яка пригнічує ріст і розвиток робочих клітин. Рак крові не можна помацати або вирізати, оскільки пухлинні клітини, циркулюючи з потоком крові, розносяться по всьому організму. У таких хворих розвивається дефіцит кровотворних клітин, що призводить до виникнення крововиливів, підвищеної кровоточивості, придушення імунітету з приєднанням інфекцій та патологій.

Точні причини утворення раку досі не відомі. Але існують фактори, які збільшують ризик захворювання, наприклад, рак в анамнезі або наявність уроджених аномалій і генетичних захворювань. Вагомим фактором ризику є й постійний вплив радіації, вищий за допустиму норму, а також наявність деяких захворювань крові, наприклад мієлодиспластичного синдрому, регулярний вплив хімічних токсичних речовин. Людям у сім'ї яких були хворі на рак крові необхідне регулярне обстеження. Але слід пам'ятати, що рак крові нерідко виявляється у людей, які не мають жодних факторів ризику.

На які перші симптоми раку крові, незалежно від типу, потрібно звернути увагу?

Перші симптоми захворювання неспецифічні і, як правило, не змушують людину звернутися до лікаря. Головні болі, запаморочення, сонливість, незначне підвищення температури, не пов'язане із застудою, слабкість – перші ознаки, які мають насторожити. Часто виникають болі у кістках, відраза до багатьох запахів та їжі, нудота і блювота, виникнення морської хвороби. Зовнішні ознаки захворювання проявляються у вигляді сухості і блідості шкіри, нерідко присутнє жовтяничне забарвлення. Також спостерігається значне зниження ваги, легке виникнення синців, важко зупиняються часті кровотечі, збільшення лімфатичних вузлів, підвищене нічне потовиділення, часті позиви до сечовипускання.

Чому важлива рання діагностика раку крові?

Основним завданням діагностики захворювання є визначення природи пухлини, стадії розвитку, ступеня її агресивності і встановлення обсягу ураження кісткового мозку. На підставі отриманих даних призначається індивідуальне лікування, що враховує різновид раку крові, кожен з яких вимагає комплексних заходів у поєднанні з певною комбінацією

лікарських препаратів. На жаль, рак крові важко діагностується, тому для точного діагнозу необхідно пройти ретельне обстеження:

- консультацію онколога і гематолога;
- загальний та біохімічний аналіз крові;
- обстеження кісткового мозку методом стеральної пункції або трепанобіопсії;
- імунологічне обстеження – імунофенотипування, що дозволяє визначити підвид раку крові і підібрати максимально ефективну програму лікування;
- цитогенетичне дослідження, завдяки якому можна виявити специфічні хромосомні пошкодження, які визначають підвид раку та ступінь його агресивності.

Лікування раку крові може включати комбінацію різних методів:

- Хіміотерапія: використання препаратів, які знищують ракові клітини або сповільнюють їх ріст.
- Радіотерапія: використання високоенергетичних променів для знищення ракових клітин або зупинки їх розмноження.
- Трансплантація кісткового мозку або стовбурових клітин: процедура, при якій пацієнт отримує здорові стовбурові клітини або кістковий мозок для заміни пошкоджених клітин.
- Імунотерапія: використання препаратів або методів, які стимулюють імунну систему організму для боротьби з раковими клітинами.

Важливо звертати увагу на можливі симптоми раку крові та звернутися до лікаря для більш детального обстеження. Визначення стадії захворювання та правильний вибір лікування відіграють вирішальну роль у боротьбі з раком крові та покращенні прогнозу для пацієнтів.